7/1992 -3-

263

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0.GEL.0.82/8211-112
KONU : Soru önergesi

08.06.00* 27720

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı Kararlar Dairesi Müdürlüğü'nün 16.05.2000 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1992-5455/13035 sayılı yazısı.

Tarafımdan cevaplandırılmak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Bülent AKARCALI tarafından, ilgi yazı eki 7/1992-5455 sayılı yazılı soru önergesinde belirtilen hususlarla ilgili Bakanlığımız cevabı aşağıda açıklanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1.1.1999 tarihinden geçerli olmak üzere, 4369 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan mükerrer 80 inci maddesinin 6 numaralı bendinde faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artışı kazancı olduğu hükme bağlanmış olup aynı Kanunun mükerrer 81 inci maddesinde ise (4369 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli); "Değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerleme ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, ticari taksi plakalarının 1999 yılından önce alım satımından doğan kazançların vergilendirilmesinde 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesinin 6 numaralı bendi esas alınmakta ve vergilendirilecek değer artışı kazancının tespiti ise söz konusu aracın ve ticari plakanın iktisap bedeli ile elden çıkarma bedeli arasındaki farktan, satıcının uhdesinde kalan giderlerin de indirilmesi suretiyle bulunmaktadır.

Diğer yandan, 1999-2002 yılları gelirlerinin vergilendirilmesinde uygulanmak üzere, 11.8.1999 tarih ve 4444 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen 56 ncı maddenin "Değer Artışı Kazançları" başlıklı (D) bölümünün birinci fıkrasının, 1-6 numaralı bentlerinde nelerin değer artışı kazancı olduğu hüküm altına alınmış olup; beşinci bentte, faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artışı kazancı olarak vergilendirilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Yine aynı bölümün 2 nci fıkrasında ise; "Yukarıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarının her birinin 3.500.000.000 TL.'yi aşan kısmı vergiye tabidir." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, aynı maddenin "Safi Değer Artışı" başlıklı (F) bölümünün birinci fıkrasında; "Değer artışında safi kazanç elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerleme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel, kazancın bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde ise son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı maddenin 7 nci fıkrasında, mal ve hakların elden çıkartılmasında iktisap bedelinin, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında arttırılarak tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere göre, ticari araç ve plakasını satmak suretiyle faaliyetine son verenlerin 1999-2002 yıllarında elden çıkarttıkları ticari araç ve plakanın satışından elde etmiş oldukları kazancın değer artışı kazancı olarak vergilendirilebilmesi için söz konusu aracın endekslenmiş iktisap bedeli (araba maliyeti + plaka maliyeti) ile gerçek satış bedeli (araba satış maliyeti + plaka satış maliyeti) arasındaki farkın 3.500.000.000 TL.'yi aşması ve aşan kısmın ise satışın yapıldığı yılı takip eden yılın Mart ayında beyan edilmesi gerekmektedir.

Konu ile ilgili olarak, Ankara Defterdarlığına bağlı vergi dairelerince gerekli denetim ve tespitler yapılmakta olup, bunların vergilendirilmesi ile ilgili işlemler ise yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde devam etmektedir.

Ayrıca, İstanbul Defterdarlığınca yapılan inceleme ve denetimler sonucunda, 1.166 adet ticari taksi plakalı araç denetlenmiş; yapılan denetimlerde 577 adet ticari plakalı aracın devrinin yapıldığı tespit edilmiş, bunlardan 350 tanesi hakkında tutanak düzenlenmiştir. Tutanak düzenlenen mükelleflerin 329'u basit usulde 21'i ise gerçek usulde gelir vergisi mükellefidir. Ayrıca 227 mükellef ile de irtibat kurulmuştur. İncelemeler halen devam etmektedir.

Diğer yandan, yine yapılan incelemelerde oto galericilerinin de ticari taksi plakalı araç alım-satımı ve kiralamasına aracılık ettikleri ve bu iş karşılığında komisyon geliri elde ettikleri tespit edilmiştir. Ticari kazanç olarak vergilenecek bu gelir unsurları konusundaki çalışmalar devam etmektedir.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

S. Oral

Sümer ORAL
Maliye Bakanı